

СЪДЪРЖАНИЕ

Ангелина Минчева – Предговор	5
Светлина Николова – В памет на Стефан Кожухаров	7
Георги Попов – Проникновен изследовател на старобългарското поетическо наследство	11

ПРОБЛЕМИ НА СТАРОБЪЛГАРСКАТА ПОЕЗИЯ

УВОД. За обема на понятието „старобългарска поезия“	15
---	----

I. ИЗ ИСТОРИЯТА НА ПРЕСЛАВСКО-ОХРИДСКАТА ХИМНОГРАФСКА ШКОЛА – IX–XI В.

Химнописецът Наум Охридски	33
Константин Преславски. Канон за архистратига Михаил	45
Неизвестен автор. Служба за Успението на св. Иван Рилски от X в.	60
Неизвестен автор. Служба за цар Петър	75
Неизвестен автор. Канон за Въведение Богородично	80

II. ИЗ ИСТОРИЯТА НА ТЪРНОВСКАТА ХИМНОГРАФСКА ШКОЛА – XIII–XIV В.

Новооткрита служба от XIII в., посветена на св. Филотея Темнишка	97
Търновска (Евтимиева?) Служба за св. Петка Епиватска	109
Патриарх Евтимий. Параклис за царица Теофана	140
Инок Макарий. Параклис за св. Петка Търновска	146
Инок Симеон. Молебен канон за архангелите Михаил и Гавриил (Плач на недостойния Симеон)	172
Химнографското наследство на Григорий Цамблак	179
а) Служба за Йоан Сучавски	183
б) Служба за Стефан Дечански	206

III. ИЗ ИСТОРИЯТА НА РИЛСКАТА ХИМНОГРАФСКА ШКОЛА – XV В.

Димитър Кантакузин. Служба за връщането на мощите на Иван Рилски от Търново в Рилския манастир	227
--	-----

IV. ИЗ ИСТОРИЯТА НА СОФИЙСКАТА ХИМНОГРАФСКА ШКОЛА – XVI В.

Химнографска интерпретация на софийските мъченичества от XVI в. Инок Андрей. Служба за Николай Софийски	259
--	-----

V. НА ГРАНИЦАТА МЕЖДУ ДВЕ ЕПОХИ

Последният азбучен акростих на старата българска литература ..	281
--	-----

ПРИЛОЖЕНИЕ

Старобългарски проложни стихове	301
Неизвестен летописен разказ от времето на Иван Асен II	310
ϕ-нотацията в среднобългарските химнографски сборници от XII – началото на XIV в.	323
Нотни начертания в Орбелския триод – среднобългарски книжовен паметник от XIII в.	329

Библиография на Стефан Кожухаров. Съставила <i>Нели Ганчева</i>	341
---	-----

ПРЕДГОВОР

Книгата на Стефан Кожухаров „Проблеми на старобългарската поезия“ има дълга история. Години наред нейният автор издирваше и събираше пощадените от времето отломки от блестящото химнографско творчество на българските писатели от IX до XVII в., за да възстанови, доколкото позволяват свидетелствата на славянските средновековни ръкописи, оригиналният дял на литургичната поезия в старата българска литература. По този път с изследванията на Стефан Кожухаров бяха очертани изключително плодотворни насоки в проучването на българското ръкописно наследство, които намериха осъществяване в приносите на по-младото поколение български учени старобългаристи.

Стефан Кожухаров не само успя да покаже богатството на химнографския репертоар на старобългарските и среднобългарските книжовници, но и да извади от мрака на анонимността част от техните имена. Негова е заслугата, че старобългарската химнография зае достойно място в жанровата система на старобългарската литература.

На заседание на Научния съвет на Института за литература при БАН беше взето решение за издаването на съчиненията на Стефан Кожухаров в два тома – том 1: монографията „Проблеми на старобългарската поезия“; том 2: Избрани статии, публикувани в различни български и чужди издания. Монографичният труд на Стефан Кожухаров беше представен от Института за литература при БАН, издателски център „Боян Пенев“ за участие в конкурс, организиран от Националния център за книгата към Министерството на културата. Благоприятният изход от този конкурс създаде възможност да се финансира отпечатването на книгата в кратък срок, с обединените усилия на Института за литература в лицето на неговия директор ст.н.с. д-р Рая Кунчева и пом.-директора Васил Балеvски, Кирило-Методиевския научен център при БАН с директор ст.н.с. д-р Светлина Николова, Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Членовете на редколегията ст.н.с. д-р Светлина Николова, проф. д-р Георги Попов от Богословския факултет на Софийския университет и сътрудник на Кирило-Методиевския научен център при БАН, проф. д-р Ангелина Минчева от катедрата по кирилometодиевистика при Факултет Славянски филологии на Софийския университет са били посочени поименно от Стефан Кожухаров в последните дни от неговия живот. С редактирането и окончателното подготвяне на ръкописа за печат беше изпълнено желанието на неговия автор, който, за съжаление, не успя да допълни и разшири с нови материали от своя архив тази книга. Трудът се печата във вида и обема на подготвения от автора ръкопис, без намеса в текстуално и стилистично отношение. Редколегията изказва благодарност на сътрудниците на Кирило-Методиевския научен център при БАН Милена Евтимова и Цонка Йончева за висококвалифицираната работа при осъществяването на техническата подготовка за издаването на ръкописа.

Със своите лични качества на човек и изследовател, с високата си ерудиция по проблемите на средновековната българска литература, изключителен познавач на песенното творчество на старобългарските и среднобългарските химографски школи в преводни сборници и оригинални произведения, Стефан Кожухаров съумяваше да свързва и обединява българските медиевисти от различни изследователски центрове и направления в името на изучаването на българската средновековна култура. Принос към разкриване на ценностите на тази култура е и настоящата книга: малък дар, в който е вложена част от живота на Стефан Кожухаров.

Ангелина Минчева

София, януари 2004 г.